

Slovenska
filharmonija

Glasbena galerija

SMS

SMS 3

Sezona 2023/24

Za
romantike

SMS 3 Sezona 2023/24

14. in 15. december 2023 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Za romantike

Orkester Slovenske filharmonije

Douglas Boyd *dirigent*

Massimiliano Miani *klarinet*

Tomoko Akasaka *viola*

Ana Dolžan *koncertna mojstrica*

Peter Iljič Čajkovski (1840–1893)

Poloneza in valček iz opere Evgenij Onjegin,
op. 24

Max Bruch (1838–1920)

Koncert za klarinet, violo in orkester
v e-molu, op. 88

Andante con moto

Allegro moderato

Allegro molto

Peter Iljič Čajkovski

Simfonija št. 4 v f-molu, op. 36

Andante sostenuto – Moderato con anima

Andantino in modo di canzona

Scherzo. Pizzicato ostinato – Allegro

Finale. Allegro con fuoco

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Obe deli **Petra Iljiča Čajkovskega** z nocojšnjega sporeda sta nastali v letu 1877, ki se je izkazalo za prelomno v skladateljevem življenju. Prvega iz niza odločilnih dogodkov je napovedalo pismo Nadežde von Meck, vdove železniškega magnata, ki je pri njem naročila orkestrsko priredbo skladbe enega izmed svojih prijateljev. Četudi je bila mati kar trinajstih otrok in je po moževi smrti upravljala z dvema največjima ruskima železnicama, je imela stanu primeren izbran umetniški okus in je svoje poslanstvo našla v mecenstvu. Le dva meseca po tem, ko je Čajkovski naročilo izpolnil, je prejel pismo Nadežde von Meck, v katerem je izrazila svoje neizmerno občudovanje njegove glasbe. Da bi mu omogočila brezskrbno ustvarjanje, je Čajkovskemu naslednjih trinajst let pošiljala petsto rubljev mesečno s pogojem, da se nikoli ne spoznata, čeprav sta si redno izmenjevala najintimnejše misli.

Sledila je pomlad, ko je skladateljova dolgoletna prijateljica in operna pevka Elizabeta Lavrovskaja na skupnih počitnicah Čajkovskega prepričala, naj napiše opero po predlogi *Evgenija Onjegina*, slavnega Puškinovega romana v verzih. Sprva se skladatelj nad zamisljivo ni navdušil, saj je predvidel mnoge težave pri predelavi Puškinovega besedila v libreto. Večina dramske akcije je v romanu namreč premeščena v notranjost, v doživljajski svet likov, kar otežuje že samo dramatizacijo besedila, kaj šele operno priredbo. Čajkovski naj bi se za pisanje *Evgenija Onjegina* nazadnje vendarle odločil, ker se mu je priljubil lik Tatjane, mladenke, ki vzljubi vihravega naslovnega junaka. Vendar je snovanje opere prekinilo burno poletje, v katerem se je Čajkovski nenadoma odločil poročiti s svojo

Peter Iljič Čajkovski

učenko Antonio Miliukovo, ki jo je dotlej videl enkrat samkrat. Zakon ni dolgo trajal; po dveh tednih je Čajkovski, za katerega se utemeljeno domneva, da je bil istospolno usmerjen, pobegnil za skoraj četrto leto, nato pa po novem poskusu skupnega življenja dokončno sklenil, da zakonski stan ni zanj. Te peripetije so skladatelja privedle do poskusa samomora in poznejšega okrevanja v Švici in v Benetkah. Kljub temu je že tam spet poprijel za skladateljsko pero in Nadeždi von Meck oznanil, da je med drugim spisal plesni točki **valčka** in **poloneze**, ki ju orkestri danes pogosto izvajajo kot simfonični točki.

Deli Čajkovskega okvirjata skladbo njegovega nemškega sodobnika **Maxa Brucha**, ki je bil v času svojega življenja cenjen umetnik, v zgodovino pa se je zapisal predvsem kot dirigent in profesor kompozicije. Četudi se je Bruch preizkušal v najrazličnejših glasbenih zvrsteh – pisal je samospeve, opere, orkestrsko in zborovsko glasbo –, je v več kot sedmih desetletjih skladateljskega delovanja ostajal v senci bližnjega prijatelja in vzornika Johannes Brahmsa. Da glasbena zgodovina Bruhovemu kompozicijskemu opusu ni bila naklonjena, bi lahko pripisali njegovemu vztrajanju pri poznoromantičnem glasbenem jeziku tudi v času velikih zgodovinskih in slogovnih premen na prelomu stoletja. Leta 1911, recimo, je v Parizu zazvenela

Max Bruch

glasba baleta *Petruška* Igorja Stravinskega, Bruch pa je v Berlinu prav tedaj dokončal še povsem romantični **Koncert za klarinet, violo in orkester v e-molu, op. 88**. In četudi lahko deli na zvočni ravni in po logiki gradnje glasbene misli ločimo že na prvi prisluh, hkrati izluščimo skupno potezo: oba skladatelja sta posegala po ljudskem gradivu. Gonilo Bruchove glasbe so bile namreč povečini prav ljudske melodije, ki jih je rad prepletal s svojo glasbeno govorico. V delu na današnjem koncertu bomo, denimo, zaslišali švedsko melodijo *Ljubi, stari Stockholm*, ki so jo pozneje za svojo vzeli tudi jazzisti. Nevsakdanjo izbiro solističnih glasbil v *Koncertu za klarinet, violo in orkester* bi tako prehitro lahko pripisali približevanju ljudskemu, vendar je bila skladateljeva odločitev za to zasedbo povsem pragmatična. Skladateljev sin, Max Felix Bruch, je bil namreč izvrsten klarinetist, takratni kritiki so ga šteli celo za enega najboljših glasbenikov z začetka 20. stoletja. Mladi klarinetist je najraje igral z družinskim prijateljem, violistom Willyjem Hessom, zato je Bruch za glasbeni duo poleg današnjega koncerta napisal še *Osem skladb za klarinet, violo in klavir*. Zvočni rezultat zmesi klarineta in viole v teh Bruchovih delih večkrat opisujejo kot žametnega, skladatelj pa je to barvno kombinacijo najbolj izkoristil v prvem, počasnem stavku. Nekonvencionalna razporeditev stavkov je poleg izbire solističnih glasbil posebnost dela, saj je Bruch ubral samosvojo pot postopnega pospeševanja tempa, s čimer se stopnjuje tudi izraznost solističnih partov.

Pred praizvedbo *Evgenija Onjegina* se je Čajkovski v pismu prijateljem pritoževal, da ni našel primerne sklepne protagonistove izjave. Tik pred zdajci se je zato odločil, da bo opero sklenil s krikom: »Sramota! Trpljenje! Oh, kako obžalovanja vredna je moja usoda!« Nemara ni naključje, da je za poslednjo Onjeginovo besedo obveljala prav »usoda«, saj se je Čajkovski tisti čas z njeno težo поблиže ukvarjal v svojem skladateljskem snovanju. Istočasno z omenjeno opero je prelomnega leta 1877 zasnoval tudi ***Simfonijo št. 4 v f-molu, op. 36***, katere se je prijel nadimek *Usoda*. Med dramatičnimi dogodki, povezanimi z zakonsko polomijo, se je le poredko lotil komponiranja simfonije. Večino *Usode* je napisal šele po tem, ko je končal *Evgenija Onjegina*. Obenem ga je komponiranje opere skladateljsko zaznamovalo in odtlej ni več komponiral na enak način. Ker je Čajkovski v času snovanja *Simfonije št. 4* pravzaprav dodelal svoj skladateljski slog, je razumljivo, da sta mu jezik in orkestracija delala veliko preglavic. Razpet je bil namreč med logiko izpeljevanja, usmerjenega komponiranja, pri čemer so mu bili zgled sodobni zahodnoevropski, predvsem nemški skladatelji, in gradivom, ki ga je črpal iz ruske ljudske tradicije, ki je temeljila na cikličnosti, na statičnem ponavljanju. Obe prvini, tako formalna kot vsebinska, sta pravzaprav nasprotujoči si silnici, ki sta Čajkovskemu otežili komponiranje *Usode*. Četudi to nasprotje preveva celotno simfonijo, je tisto, kar jo povezuje v smiselno celoto, sklic na Beethovnov »usodno« *Simfonijo št. 5*, na katero se je skladatelj bržkone naslonil tudi zaradi svojih osebnih zagat. Kompozicijsko rešitev mu je ponudil sloviti fanfarni motiv iz Beethovnovega uvoda, ki ga je povzel že v uvodu. Delo je posvetil

mecenki von Meck, saj je verjel, da bo v »njuni simfoniji« našla »odmev svojih najintimnejših misli in čustev«. V pismu je zapisal, da je fanfarni uvod »seme celotne simfonije« in s tem »služi tudi kot njena osrednja tema«, kot nekakšen zvočni simbol, ki ga najdemo v prav vseh stavkih. Čeprav je skladatelj zatrjeval, da »programa ni mogoče podati z besedami«, saj je simfonija »najbolj lirična glasbena oblika«, ki bi morala »izražati zadeve, za katere ni mogoče najti besed, vseeno vzniknejo v srcu ter kličejo po izrazu«, je ustregel mecenki, ki jo je zanimala ravno vsebinska plat dela. Zapisal je, da je fanfarni motiv »nekakšna usodna sila, ki preprečuje nagonu sreče, da bi dosegel svoj cilj. Moč usode je nevidna, ne moremo je premagati. Edina izbira je, da se ji popolnoma predamo in brezupno hrepenimo.«

Ivana Maričić

Douglas Boyd

dirigent

Foto: Jean-Baptiste Millot

Britanski dirigent **Douglas Boyd** se je rodil v Glasgowu na Škotskem. Obooo je sprva študiral na londonski Kraljevi akademiji za glasbo pri Janet Craxton, nato je s študijem nadaljeval pri Mauriceu Bourgueju v Parizu. Je ustanovni član Komornega orkestra Evrope (COE), v katerem je bil v letih 1981–2002 prvi oboist.

Leta 2001 je postal glasbeni direktor zasedbe Manchester Camerata in je kot glavni gostujoči dirigent vodil tudi komorni orkester Sinfonia mesta London. V letih 2009–2015 je bil šef dirigent Glasbenega kolegija Wintherthur v Švici. Poleg tega je bil zunaj Velike Britanije daljše obdobje gostujoči dirigent Simfoničnega orkestra v Koloradu,

umetniški vodja Komornega orkestra Saint Paul iz Minnesote in šef dirigent Pariškega komornega orkestra. Leta 2020 je za glasbene zasluge prejel prestižno nagrado *Grand Vermeil Médaille de la Ville de Paris*.

V zadnjih letih je dirigiral vsem orkestrom BBC-ja, Kraljevemu škotskemu nacionalnemu orkestru, londonskemu orkestru Philharmonia, Škotskemu komornemu orkestru, orkestru London Mozart Players, Simfoničnemu orkestru mesta Birmingham, Simfoničnemu orkestru iz Bournemoutha in orkestru Royal Northern Sinfonia. Sodeloval je z Bergensko filharmonijo, Baselskim simfoničnim orkestrom, Finskim radijskim simfoničnim orkestrom, Lyonskim nacionalnim orkestrom, Orkestrom Tonhalle iz Züricha, Budimpeškimi festivalskimi orkestromi, orkestrom salzburškega Mozarteuma, Orkestrom Gürzenich iz Kölna, Münchenskim komornim orkestrom in Komorno akademijo Potsdam. Dirigiral je tudi Sydneyjskemu in Melbournskemu simfoničnemu orkestru ter Filharmoničnemu orkestru iz Nagoje. Redno dirigira raznim orkestrom v Združenih državah Amerike in v Kanadi. Sodeloval je z ansambli glasbenih prizorišč, kot so Opera Garsington, operna hiša Glyndebourne, Züriška opera, Opera North, Royal Shakespeare Company, Rambert idr.

Njegova obsežna diskografija vključuje posnetke vseh Beethovnovih simfonij zasedbe Manchester Camerata ter Schubertove simfonije s Komornim orkestrom Saint Paul. Poleg tega je s Pariškim komornim orkestrom posnel simfonije Josepha Haydna, za založbo Erato pa je z violončelistom Gautierjem Capuçonom sodeloval pri albumu *Intuition*.

Massimiliano Miani

klarinetist

Foto: Cesare Bellafronte

Massimiliano Miani je z najvišjo oceno diplomiral na Konservatoriju za glasbo v Trstu in *cum laude* v koncertnem razredu Milana Rečiče na Konservatoriju italijanske Švice v Luganu. Iz klarineta se je izpopolnjeval tudi pri Lorenzu Guzzoniju, Matetu Bekavcu, Martinu Spangenbergu in Thomasu Friedliju, komorno igro pa je študiral pri Pieru Narcisu Masiju.

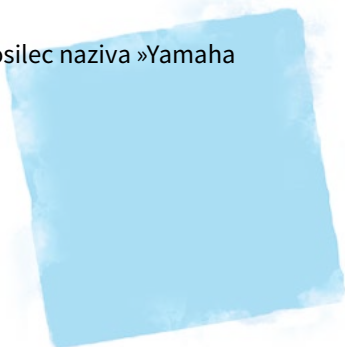
Med letoma 2006 in 2008 je bil prvi klarinetist Simfoničnega orkestra Furlanije – Julijske krajine, od leta 2008 pa je prvi klarinetist Orkestra Slovenske filharmonije.

Igral je z Londonskim kraljevim filharmoničnim orkestrom, orkestrom Maggio Musicale Fiorentino iz Firenc, orkestrom rimske Opere, orkestrom Verdijevega gledališča iz Trsta ter pod taktirko dirigentov Charlesa Dutoita, Vladimirja Fedosejeva, Valerija Gergijeva, Mihaila Jurovskega, Daniela Hardinga, Nevilla Marrinerja, Zubina Mehte in Riccarda Mutija. Kot solist je igral z Orkestrom Slovenske filharmonije, Simfoničnim orkestrom slovaškega radija, Simfoničnim orkestrom Furlanije – Julijske krajine, Komornim orkestrom Praškega simfoničnega orkestra in Komornim orkestrom Ferruccio Busoni. Leta 2011 je kot solist z Orkestrom Slovenske filharmonije nastopal na Stingovi turneji Symphonicity s postanki v Monte Carlu, Nimesu, St. Maloju du Boisu, Lyonu in Ljubljani.

Miani je na državnih in mednarodnih tekmovanjih za klarinet in komorno glasbo prejel več nagrad. Bil je profesor klarineta na konservatorijih v mestih Riva del Garda in Trapani ter v Trstu in Vidmu.

Massimiliano Miani je nosilec naziva »Yamaha umetnik«.

Tomoko Akasaka

violistka

Foto: osebni arhiv

Tomoko Akasaka je kot solistka in komorna glasbenica nastopala po vsem svetu in za svoje nastope prejela številne nagrade. Kot solistka se je predstavila s Simfoničnim orkestrom Bavarskega radia, Münchenskim in Ženevskim komornim orkestrom, Kremerato Baltico, Venezuelskim simfoničnim orkestrom, Jugoahodnim nemškimi komornimi orkestromi Pforzheim in Japonskim komornim orkestromom pod vodstvom dirigentov, kot so Seidži Ozava, Johannes Kalitzke, Raman Kofman, Kazuki Yamada, Günther Herbig idr. Kot komorna glasbenica je sodelovala z Mstislavom Rostropovičem, Danielom Hopom, Gidonom

Kremerjem, Philippom Jarousskyjem, Mišo Majskim, Patricijo Kopačinsko, s kvarteti Ébène, Jerusalem in Kuss ter na mednarodnih glasbenih festivalih, kot so Salzburški festival, Festival komorne glasbe Lockenhaus, Festival Mecklenburg-Vorpommern, BBC Proms, Festival Saito Kinen, Festival Pablo Casals, Luzernski festival, Verbier Festival, Kronberg Festival, Rio de Janeiro Festival, Schubertiada v Schwarzenbergu, Glasbeni dnevi v San Franciscu itd.

Nastopila je na koncertnih prizoriščih, kot so Concertgebouw v Amsterdamu, Konzerthaus Berlin in Berlinska filharmonija, Filharmonija na Labi v Hamburgu, Kraljeva Albertova in Wigmorejeva dvorana v Londonu, Konzerthaus na Dunaju, Tonhalle v Zürichu, Dvorana Suntory v Tokiu, dvorec Nymphenburg v Münchnu, Veliko gledališče v Šanghaju, Nacionalni center za uprizoritvene umetnosti v Pekingu in Viktorijina dvorana v Ženevi.

Serijo njenih recitalov v Ženevi in Tokiu sta prenašala Swiss Romande in japonska javna radiotelevizija NHK.

Študirala je pri Nobuko Imai, pri kateri je bila kasneje docentka na Konservatoriju za glasbo v Ženevi. Poleg tega je delovala kot gostujoča profesorica na konservatoriju v Neuchâtelu, od leta 2019 pa je profesorica violine na Visoki šoli za glasbo v Münstru.

VIP 2

Vokalno-
instrumentalni
program

Slovenska
filharmonija

Johann Sebastian

Bach

Božične kantate

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Philipp von Steinaecker *dirigent*

22. december 2023
ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Nakup vstopnic:
Blagajna Slovenske filharmonije
Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T: +386 1 24 10 800
E: info@filharmonija.si

Spletni nakup:
<https://filharmonija.kupikarto.si>

www.filharmonija.si

Novoletni koncert

Orkestra Slovenske filharmonije

Glasbeni dragulji

SMETANA DVOŘÁK IPAVEC

Philipp von Steinaecker *dirigent*

Nika Gorič *sopran*

Miran Kolbl *violina*

Gregor Marinko *violončelo*

Spored:

Smetana, Dvořák, Ipavec,
Glinka, Rimski-Korsakov,
Musorgski, Kozina, Stravinski

Zaslanjane melodije iz čeških gajev,
ognjeviti ritmi ruske glasbe in
vedre pesmi iz naše lepe dežele.
Naj se novo leto prične z igro
nežnosti in veselja.

2024
1. januar

ob 18. uri

Gallusova dvorana

 cankarjev dom

www.cd-cc.si

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

Pokroviteljica koncerta

*Filharmonični
festival*
**Baročne
glasbe**
Januar 2024

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

Nakup vstopnic:

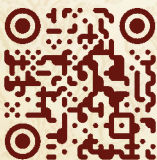
Blagajna Slovenske filharmonije
Kongresni trg 10, Ljubljana
vsak delavnik od 11. do 13. in od 15. do 17. ure
ter uro pred koncertom
T +386 1 24 10 800, E info@filharmonija.si

Spletna prodaja: <https://filharmonija.kupikarto.si/>

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

Štirje letni časi

12. januar 2024 ob 19.30

Orkester Slovenske filharmonije

Ana Dolžan *glasbeno vodstvo*

Patricija Avšič *violina*

Klara Avšič *violončelo*

Petra Greblo *violončelo*

Alja Mandič Faganel *violončelo*

Spored: **F. Geminiani, A. Vivaldi**

Händel Gala

19. januar 2024 ob 19.30

Orkester Slovenske filharmonije

Federico Maria Sardelli *dirigent*

Sophie Gallagher *sopran*

Spored: **G. F. Händel**

Hvalnica Vsemogočnemu

26. januar 2024 ob 19.30

**Zbor in Orkester
Slovenske filharmonije**

Federico Maria Sardelli *dirigent*

Irina Kevorkova *violina*

Marika Przybył *violina*

Tomaž Sevšek *orgle*

Spored: **A. Vivaldi**

December 2023
januar 2024

VIP 2 | **Za božič**

22. december 2023 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Philipp von Steinaecker *dirigent*

Polona Gregorc *sopran*

Federica Lo Pinto *alt*

Rok Ferenčak *tenor*

Martin Kozjek *bariton*

Spored:

Johann Sebastian Bach:

Kantata »Hvaljen bodi, Jezus Kristus«, BWV 91

Kantata »Naša usta naj bodo polna smeha«, BWV 110

Kantata »Kristjani, vrežite ta dan«, BWV 63

Novoletni koncert

Glasbeni dragulji

1. januar 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Philipp von Steinaecker *dirigent*

Nika Gorič *sopran*

Miran Kolbl *violina*

Gregor Marinko *violončelo*

Spored:

Smetana, Dvořák, Ipavec, Glinka,

Rimski-Korsakov, Musorgski, Kozina, Stravinski

Slovenska
filharmonija

Filharmonični
festival
**9 baročne
glasbe**
Januar 2024

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

12., 19. in 26. januar 2024 ob 19.30

DRUŽINSKI 3
**Dež ali sonce,
veter ali sneg**

13. januar 2024 ob 10.00 in 12.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Orkester Slovenske filharmonije

Patricija Avšič *violina*

Klara Avšič *violončelo*

Franci Krevh *povezovalc*

Spored:

Antonio Vivaldi: Štirje letni časi – izbor

Ástor Piazzolla: Štirje letni časi v Buenos Airesu –
odlomek

europ^lakat

Sio1NET.

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na info@filharmonija.si.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Same mogočne skladbe – SMS 3
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in
umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Ivana Maričić
Jezikovni pregled: Monika Jerič
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, december 2023

Redakcija koncertnega lista je bila
končana 11. decembra 2023.

ISSN 2350-5117

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

**Slovenska
filharmonija**